

Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας

Εαρινό Εξάμηνο 2015-16

Μάθημα: THE804 - Θεωρία & Μεθοδολογία του Κινηματογράφου

Διδάσκουσα: Αθηνά Πεγκλίδου

Email: peglidou@hotmail.com

Ώρες Συνεργασίας: Δευτέρα 12.00-14.00

Περιγραφή Μαθήματος

Το μάθημα επικεντρώνεται στις διαδικασίες μέσα από τις οποίες διαμορφώνεται η φιλική εμπειρία και αφορούν τόσο στις μορφολογικές όσο και στις πολιτισμικές διαστάσεις της ταινίας και του κινηματογράφου. Στόχος του μαθήματος είναι να εισάγει στα βασικά εργαλεία της φιλικής ανάλυσης. Θα εξετάσουμε τους σκηνοθετικούς, τεχνικούς, αισθητικούς, ιδεολογικούς και πολιτικούς τρόπους μέσα από τους οποίους κατασκευάζεται το νόημα στον κινηματογράφο. Πως διαπλέκονται αυτές οι διαδικασίες σε διαφορετικά είδη ταινιών και πως οι ταινίες λειτουργούν στην κοινωνία και διακινούν θέσεις και ιδεολογίες. Στόχος μας είναι να υπερβούμε μια φορμαλιστική προσέγγιση της κινηματογραφικής εικόνας και να συνδέσουμε εγγενή χαρακτηριστικά του μέσου (αφήγηση, λήψη, πλάνο, κάδρο, μοντάζ, ήχος) με εξωγενή, τα οποία σχετίζονται με το ευρύτερο ιστορικό, πολιτισμικό, θεσμικό και οικονομικό πλαίσιο. Αυτό το σημασιολογικό πλαίσιο διαμορφώνει τελικά τόσο τις προσδοκίες του θεατή όσο και τις αντιδράσεις του στην ταινία. Τα μορφολογικά δεδομένα μιας ταινίας θα αναλυθούν και θα ερμηνευθούν μέσα στο χωροχρονικό της πλαίσιο και η ταινία θα συζητηθεί ως μια ολότητα, είτε μπορεί να ενταχθεί σε κάποια κανονικότητα (μοτίβο) ή σε κάποια εξαίρεση, μέρος ενός κινηματογραφικού τοπίου το οποίο αποτελεί αντανάκλαση του κοινωνικού. Το μάθημα διαρθρώνεται σε τέσσερις ενότητες: α. Πολιτισμικό Πλαίσιο: δημιουργώντας, βλέποντας και μελετώντας ταινίες β. Μορφολογική Σύνθεση: σκηνές, πλάνα, κοψίματα, ήχοι γ. Οργανωτική Δομή: από τις ιστορίες στα κινηματογραφικά είδη δ. Κριτικές/Αναλυτικές προσεγγίσεις: ιστορία και θεωρία του κινηματογράφου, μέθοδοι και κείμενα.

- Αξιολόγηση/Υποχρεώσεις:

1. (40%) προαιρετική γραπτή εργασία και παρουσίαση της
2. (60%) γραπτές εξετάσεις

- **Συγγράμματα:** τα προτεινόμενα συγγράμματα σημειώνονται με αστερίσκο στη βιβλιογραφία και ο καθένας/μία μπορεί να επιλέξει το ένα από τα δύο

Σχεδιάγραμμα:

A. Πολιτισμικό Πλαίσιο: δημιουργώντας, βλέποντας και μελετώντας ταινίες

1. Εισαγωγή: γιατί οι κινηματογραφικές σπουδές έχουν σημασία, τι σημαίνει φιλική εμπειρία και ποιοι παράγοντες τη διαμορφώνουν

- Aaron M. (2007), *The power of looking on*, Columbia University Press, New York.

-Mayne J. (1993), *Cinema and Spectatorship*, Routledge, New York.

-Sorlin P. (2006), *Κοινωνιολογία του Κινηματογράφου, Προοίμιο για τη μελλοντική ιστορία*, Μεταίχμιο, Αθήνα.

-Williams L.(ed.) (1995), *Viewing Positions: ways of seeing film*, Rutgers University Press, New Brunswick.

2. Κινηματογραφική Θέαση και Φιλμικοί πολιτισμοί

Focus Films: *Avatar* (2009), *Precious* (2009)

-Acland C. (2003), *Screen Traffic: movies, multiplexes and global culture*, Duke University Press, Durham.

- Stacey J. (1994), “Feminine Fascinations, a question of identification?” in *Star Gazing: Hollywood Cinema and Female Spectatorship*, Routledge, London.

3. Παραγωγή, διανομή, προώθηση, trailers, προβολή

Focus Films: *Τα 400 χτυπήματα* (1959), *Dilwale Dulhania Le Jayenge* (DDLJ) (The Big Hearted Will Take the Bride) (1995)

-Austin B. (1989), *Immediate seating: a look at movie audiences*, Wadsworth Publishing Company, Belmont.

-Vachon C., Bunn A. (2006), *A Killer Life: how an independent producer survives deals and disasters in Hollywood and beyond*, Simon and Schuster, New York.

-Tyrrell H., (1999), “Bollywood versus Hollywood: battle of the dream factories” in Skelton T., Allen T., *Culture and Global Change*, Routledge, London.

B. Μορφολογική Σύνθεση: σκηνές, πλάνα, κομμάτια, ήχοι

4. Εξερευνώντας τον υλικό κόσμο: σκηνοθεσία (στούντιο, σκηνικά, ρεαλισμός, ηθοποιοί, φωτισμός)

Focus Films: *A trip to the Moon* (1902), *Κλέφτης Ποδηλάτων* (1948),

- Bazin A. (1946) (1988), *Τι είναι ο κινηματογράφος: 1. Οντολογία και γλώσσα*, Αιγόκερως, Αθήνα.

-Gibbs J. (2002), *Mise-en-Scène: Film style and Interpretation*, Columbia University Press, New York.

5.Κάδρο: η κατασκευή της κινηματογραφικής εικόνας

Focus Films: *Vertigo* (1958), *Blow up* (1966)

-Winston B. (1997), *Technologies of Seeing*, British Film Institute, London.

- Barthes R. (1970) (1988), «Το τρίτο νόημα» στο *Εικόνα-Μουσική-Κείμενο*, Πλέθρον, Αθήνα.

6. Μοντάζ: συνδέοντας εικόνες

Focus Films: *Ο άνθρωπος με την κινηματογραφική μηχανή* (1929), *Bonnie and Clyde* (1967)

- Eisenstein S. (1924), “The Montage of film attractions” in Taylor R. (1988), *S. Eisenstein: writings 1922-34 vol. 1*, British Film Institute, London, σσ. 39-49.

- Kuleshov L., (1929), “Montage as the foundation of cinematography” in Levaco R. (1974), *Kuleshov on Film: Film writings by Lev Kuleshov*, University of California Press, Berkeley, σσ. 42-55.

7. Ακούγοντας Σινεμά: ήχος, μουσική, φωνή

Focus Films: *Singing in the rain* (1952), *The conversation* (1974)

-Chion M. (1990), *Audio-Vision: sound on screen*, Columbia University Press, New York.

-Kozloff S. (2000), *Overhearing Film Dialogue*, University of California Press, Berkley.

Γ. Οργανωτική Δομή: από τις ιστορίες στα κινηματογραφικά είδη

8. Κινηματογραφική αφήγηση: πλοκή, διήγηση, χαρακτήρες

Focus Films: *O Ουρανός* (1962), *Apocalypse now* (1979), *Τρέξε, Λόλα, τρέξε* (1998)

-Branigan E. (1992), *Narrative Comprehension and Film*, Routledge, New York.

- Mulvey L. (1975), "Visual Pleasure and narrative cinema", *Screen* 16 (3):6-18.

9. Ντοκιμαντέρ: πραγματικότητα και ρεαλισμός

Focus Films: *Νανούκ του Βορρά* (1924), *Chronicle of a summer* (1961)

- Nichols B. (1994), *Blurred Boundaries: question of meaning in contemporary culture*, Indiana University Press, Bloomington.

-Prince S. (1996), "True Lies: perceptual realism, digital images and film theory", *Film Quarterly* 49 (3): 27-37.

10. Αμφισβητώντας τη μορφή: κινηματογραφικά είδη, πειραματικές ταινίες και νέα μέσα

Focus Films: *Meshes of the Afternoon* (1943), *Jeanne Dielman, 23 quai du Commerce, 1080 Bruxelles* (1975), *Semiotics of the Kitchen* (1975), *Reassemblage* (1982)

-Manovich L. (2001), *The Language of New Media*, MIT, Cambridge.

-Naficy H. (2001), *Accented Cinema: Exilic and Diasporic filmmaking*, Princeton University Press, Princeton.

-Rees A. (1999), *A history of Experimental Film and Video*, BFI, London.

Δ. Κριτικές/Αναλυτικές προσεγγίσεις: ιστορία και θεωρία του κινηματογράφου, μέθοδοι και κείμενα

11. Κείμενα για ταινίες: ιστοριογραφία, κριτικές θεωρίες και προσεγγίσεις

Focus Film: *Blade Runner* (1982)

-*Dick B. (2010), *Η ανατομία του κινηματογράφου*, Πατάκης, Αθήνα.

-*Dudley A. et al. (2009), *Εισαγωγή στις κινηματογραφικές σπουδές*, Πατάκης, Αθήνα.

-Kracauer S. (1983), *Η απελευθέρωση της φυσικής πραγματικότητας*, Κάλβος, Αθήνα.

-Stam R. (2009), *Εισαγωγή στη θεωρία του Κινηματογράφου*, Πατάκης, Αθήνα.

12. Γράφοντας για μια ταινία: έρευνα, παρατηρήσεις, επιχειρήματα, ανάλυση

Focus Film: *Ο Πολίτης Kane* (1941), *Κυνόδοντας* (2009)

-Corrigan T. (2012), *A Short Guide to writing about film*, Longman New York.

-Zavattini C. (1953), "Some ideas on the cinema", *Sight and Sound* 23 (2):64-69.

13. Παρουσιάσεις Εργασιών